

Raadsvoorstel

Raadsvergadering : 25-11-2021

Agendapunt :

Commissie : Bestuur en middelen

Portefeuillehouder : mw. A.M.C.G. Schouten

Onderwerp : Garantstelling (of geldlening) aan Stichting Stedelijk Museum Alkmaar

Voorgesteld besluit

De raad beluift geen wensen en bedenkingen in te dienen ten aanzien van het verstrekken van een garantstelling of geldlening aan Stichting Stedelijk Museum Alkmaar.

Aanleiding en context

Achtergrond

Stedelijk Museum Alkmaar heeft als taak om de kunst en cultuurgeschiedenis van de stadsregio Alkmaar voor een breed publiek te presenteren.

Deze taak bestaat uit de volgende elementen:

- Het registreren, bewaren, conserveren, verrijken, documenteren, publiceren, onderzoeken en presenteren van de museumcollecties;
- Het aanbieden van publieksprogramma's (vaste en tijdelijke tentoonstellingen, evenementen, activiteiten);
- Het aanbieden van educatieve programma's voor het onderwijs, kinderen en volwassenen.

Basis voor de genoemde activiteiten is de gemeentelijke collectie die fraaie en waardevolle kunst van de 16^e tot de 20^e eeuw omvat. In de afgelopen jaren is veel aandacht geweest voor de restauratie van enkele meesterwerken en is het beheersysteem geoptimaliseerd. De collectie bestaat uit ruim 16.000 objecten en is grotendeels eigendom van de gemeente Alkmaar. Het Stedelijk Museum Alkmaar is daarmee de schatbewaarder van de gemeentelijke collectie.

Renovatie van de permanente tentoonstelling

De permanente tentoonstelling bestaat uit een presentatie van de vaste collectie van het museum, deze is grotendeels opgebouwd uit de gemeentelijke collectie. De huidige presentatie sluit niet meer aan bij de hedendaagse tijd en ontwikkelingen in de museale wereld. In de museumsector is het dan ook gebruikelijk om ca. iedere tien jaar een tentoonstelling te vernieuwen. Met een actualisering van de permanente tentoonstelling kan de historie van stadsregio Alkmaar sterker worden uitgedragen en komen de (recentelijk verworven) historische schatten beter tot hun recht.

Naast de kwalitatieve verbeterslag levert een aanpassing van de permanente tentoonstelling meer ruimte op voor de wisseltentoonstelling, die op zijn beurt weer van groot belang is voor het publieksbereik en de exploitatie van het museum. Ook wordt met de renovatie ruimte in de vorm van

een auditorium gecreëerd voor educatieve activiteiten, tevens een belangrijke taak van de instelling. Tot slot levert het een optimalisatie van het collectiedepot op.

Deel I van de renovatie is parallel aan de beveiligingsaanpassingen gerealiseerd. Dit heeft het museum o.a. kunnen bekostigen door de vrijval van een bestemmingsreserve. Om deel II van de renovatie volledig te kunnen realiseren -deze staat gepland in 2022- zijn liquide middelen nodig. Hiervoor wil het Stedelijk Museum Alkmaar een geldlening afsluiten van € 1.100.000. Het college is voornemens een garantstelling te verlenen, zodat het Stedelijk Museum een geldlening kan afsluiten bij de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). De gemeente ondersteunt daarmee het museum bij de uitvoering van haar publieke taak. Indien de BNG uiteindelijk niet tot verstrekking van een lening overgaat is het college voornemens deze lening zelf aan het museum te verstrekken.

Argumenten

Waarom een renovatie van de permanente tentoonstelling?

- Een renovatie stelt het museum in staat haar rol als etalage, verhalenverteller en boegbeeld van de stadsregio Alkmaar nog beter te vervullen;
- Een renovatie levert voordelen op voor de overige taken die het museum namens de gemeente uitvoert (zie bovenstaande beschrijving);
- Met een actualisering van de vaste presentatie realiseert het Stedelijk Museum Alkmaar één van haar pijlers uit het meerjarenplan 2018-2022 (zijnde resultaatafspraken met de gemeente);
- Het museum heeft tijdens de sluiting in mei 2021, parallel aan de beveiligingsaanpassingen in het pand, een begin gemaakt met de renovatie van de vaste tentoonstelling. Zo zijn er wijzigingen aangebracht in de indeling/routing van het museum en is een auditorium gerealiseerd. Beide projecten konden tijdens de sluiting goed gecombineerd worden. Om het project te voltooien en het museum *volledig* toekomstbestendig te maken is een vernieuwde presentatie van de vaste collectie nodig;
- Het museum wordt geacht cultureel ondernemerschap te tonen, zij doet dit door te blijven investeren en ambities waar te maken.

De renovatie sluit aan op de in 2013 vastgesteld missie van het Stedelijk Museum Alkmaar, namelijk: "Het museum draagt actief de educatieve, verbindende, economische, belevings- en collectiewaarde van het erfgoed van de stad uit naar de maatschappij. Het museum draagt bij aan het vestigingsklimaat en speelt een belangrijke rol in de citymarketing van Alkmaar."

Geldlening BNG en verzoek om garantstelling

Organisaties zoals het Stedelijk Museum Alkmaar die voor een substantieel deel afhankelijk zijn van subsidiegeld, kunnen in de regel géén lening afsluiten binnen het reguliere bankwezen. Daar komt bij dat het museumgebouw tot het gemeentelijke vastgoed behoort en niet als onderpand kan worden aangeboden. Ditzelfde geldt voor de museale collectie. Banken achten het risico om een lening te verstrekken te groot. Het museum doet daarom een beroep op de gemeente. Met ondersteuning van de gemeente heeft het museum een leningaanvraag ingediend bij de BNG, onder garantstelling van de gemeente. De cliëntacceptatieprocedure van de BNG heeft momenteel een lange doorlooptijd, waardoor deze nog niet is afgerond. In de situatie dat de BNG geen geldlening onder garantstelling wil verstrekken zal de gemeente daartoe overgaan.

Publiek belang

Het Stedelijk Museum Alkmaar dient een publiek belang. Ten tijde van de verzelfstandiging per 2014 is middels een raadsbesluit bepaald: "Het gemeentelijke beleid en de gemeentelijke doelstellingen voor het museum (bv. Publieksgerichtheid, de educatieve en collectietaak) worden geheel gewaarborgd in de verzelfstandigde situatie. Inhoudelijk, strategisch én programmatisch wordt de huidige succesvolle koers gecontinueerd en uitgebouwd. Op basis van prestatieafspraken voert het museum gemeentelijk beleid en collegespeerpunten uit."

En: "SMA zal een stichting worden. Dit is de meest gebruikte vorm voor een culturele instelling. Immers de stichtingsvorm is juist gemaakt voor organisaties met ideële, culturele, maatschappelijke ontwikkeling of welzijnsgerelateerde doelen. Dit geldt zowel voor verzelfstandigde organisaties met een publieke taak als voor particuliere instellingen."

Beoogd effect

Het effect dat het museum hiermee beoogt is investeren in de toekomstbestendigheid van het museum en het waarmaken van ambities uit het meerjarenplan.

Als schatbewaarder van de Alkmaarse meesterwerken kan het museum door middel van deze renovatie de geschiedenis van haar stad en de buitengebieden namelijk nog beter uitdragen en haar bereik vergroten. De tentoonstelling is geactualiseerd voor het bijzondere feestjaar 2023, het jaar waarin 450 jaar Alkmaars Ontzet wordt gevierd.

Een verbeterde tentoonstelling en de realisatie van het auditorium hebben eveneens een positief effect op de uitvoering van de educatieve taak.

In combinatie met de beveiligingsaanpassingen die de kwaliteit van de wisseltentoonstellingen zal vergroten, maakt het museum een grote kwaliteitsslag.

Overige relevante informatie / financiële en juridische risico's

Juridische aspecten – Staatssteun

De voorgenomen garantstelling aan het museum voldoet *niet* aan de vijf staatssteuncriteria uit artikel 107 VWEU en is daarmee toegestaan. De activiteiten van het museum hebben slechts een lokaal/regionaal effect, het handelsverkeer tussen lidstaten wordt niet ongunstig beïnvloed door de lening en garantstelling.

Financiële aspecten

Er staat momenteel nog een geldlening van het museum bij de gemeente open. Deze lening is in 2014, ten tijde van de verzelfstandiging van het museum, afgesloten en bedroeg € 2.075.000. De looptijd van de lening is 10 jaar, jaarlijks wordt een bedrag van € 207.500 afgelost (exclusief rente). De laatste termijn wordt in mei 2023 afbetaald.

Uit de jaarrekening 2020 blijkt dat het museum niet of nauwelijks door de coronamaatregelen geraakt is. Het museum sluit 2020 af met een positief resultaat en beschikt over een gezond eigen vermogen (zie bijlage 1). Het Stedelijk Museum Alkmaar heeft in december 2020 aangegeven af te zien van ondersteuning van de provincie Noord-Holland en gemeente Alkmaar. De steunmaatregel 'huurmatiging' waar het museum vorig jaar gebruik van heeft gemaakt is volledig aan de gemeente terugbetaald (€30.000). Dit hebben zij kunnen realiseren door flinke kostenbesparingen, door bijvoorbeeld de kostbare tentoonstelling Allart van Everdingen uit te stellen naar de tweede helft van 2021. Wel heeft de instelling gebruik gemaakt van de landelijke TOGS-regeling.

De financiële positie en de solvabiliteit van het museum geeft vertrouwen dat het museum in staat is een langlopende verplichting met de gemeente aan te gaan. Het risico voor de gemeente is laag.

Risico

Het risico voor de gemeente is laag, dit komt mede omdat het museum een structurele subsidie van € 3.067.468 per jaar ontvangt.

Het Stedelijk Museum Alkmaar levert ieder kwartaal een financiële tussenrapportage aan en legt jaarlijks verantwoording af door middel van een jaarrekening. Dit geeft het college van B en W inzicht in de financiële situatie van het museum en kan het toezien op de jaarlijkse aflossingsverplichting.

Voor het garant staan zal de gemeente een kleine risico-opslag rekenen.

Treasurystatuut 2021

Het Stedelijk Museum oefent een publieke taak uit en voldoet daarmee aan een belangrijke voorwaarde uit het *Treasurystatuut Gemeente Alkmaar 2021*, namelijk: "5. De gemeente kan uitsluitend leningen en garanties verstrekken indien dit geschiedt ter uitoefening van de publieke taak. Een lening of garantie wordt slechts verstrekt aan maatschappelijke organisaties met rechtspersoonlijkheid naar burgerlijk recht." (3.3 *Leningen en garanties*). Het museum is een stichting en heeft geen winstoogmerk. Ten tijde van de verzelfstandiging van het museum (2014) is door de raad besloten dat het gemeentelijk beleid en de gemeentelijke doelstellingen gewaarborgd blijven in de verzelfstandigde situatie.

In het *Treasurystatuut* is vastgelegd dat leningen en garantstellingen groter dan € 250.000 aan de gemeenteraad worden voorgelegd voor eventuele wensen en bedenkingen. Het college verzoekt

hierbij de raad zich aan te sluiten bij het voornemen de garantstelling te verstrekken en geen wensen en bedenkingen in te dienen.

Financiële aspecten

Kosten

De kosten voor de renovatie van de permanente tentoonstelling zijn geraamd op € 1.400.000. Deel I van de verbouwing bedroeg ca. € 470.000. Deel II van de verbouwing kost ca. € 930.000. Het museum vraagt de gemeente om per januari 2022 garant te staan voor een lineaire geldlening van €1.100.000 bij de BNG, om het financieringstekort te dekken.

Dekking

Dekking voor de renovatie wordt gevonden binnen de eigen exploitatiebegroting van het museum, namelijk:

- Vrijval van oude afschrijvingslasten van de huidige permanente tentoonstelling;
- Vrijval bestemmingsreserve 'Toekomstige modernisering' á € 316.000;
- Ontvangen donatie á € 127.500 en nog te werven fondsen.

Lening

De aanvraag voor een lening bij de BNG loopt momenteel. Het rentepercentage is daarmee nog niet bekend. De gemeente hanteert bij garantstellingen 0,5% risico-opslag.

Bijlagen

Bijlage:1 Jaarrekening 2020 Stichting Stedelijk Museum Alkmaar

Burgemeester en wethouders van Alkmaar,

mw. drs. A.M.C.G. Schouten, burgemeester

W. van Twuijver, secretaris

Collegevergadering: **05-10-2021**;

Raadsbesluit

Nr.

De raad van de gemeente Alkmaar;

Gelet op het voorstel van burgemeester en wethouders, d.d. **05-10-2021**;

Gelet op het advies van de commissie : Bestuur en middelen, d.d. **16-11-2021**;

Gelet op het bepaalde in [*vul hier de zo nodig de wettelijke regeling in, waarop het besluit gestoeld is*];

B e s l u i t

Geen wensen en bedenkingen in te dienen ten aanzien van het verstrekken van een garantstelling of geldlening aan Stichting Stedelijk Museum Alkmaar.

Alkmaar, **25-11-2021**;

De raad voornoemd,

mw. drs. A.M.C.G. Schouten, voorzitter

mw. mr. V.H. Hornstra, griffier